

Wbrew powszechnie panującemu przekonaniu, województwo łódzkie nie jest bynajmniej pustynią, jeśli chodzi o ciekawe i piękne miejsca, czy unikatowe obiekty. Abstrahując od tego co oferuje miasto Łódź, gdzie jest mnóstwo bajecznie pięknych secesyjnych i eklektycznych kamienic oraz pałaców, wspaniałe cmentarze (katolicki, ewangelicki, prawosławny i największy na świecie żydowski, a na każdym z nich perły architektury funeralnej), słynne Centralne Muzeum Włókiennictwa, Muzeum Kinematografii i Manufakturę, w każdym zakątku regionu możemy znaleźć coś interesującego. A, że łódzkie jest w ścisłym centrum kraju, tu krzyżują się drogi zmierzających na wakacyjny wypoczynek. Pora więc w drogę. Zaczniemy od drogi krajowej nr 1/91, nie tylko ze względu na numerację ale też ze względu na fakt, że tysiące mieszkańców południa Polski tędy właśnie co roku zmierza nad morze.

### **DK 1/91**

Droga krajowa przecina łódzkiego województwo wzdłuż z północy na południe i liczy sobie na jego terenie ponad 167 kilometrów. Jadąc tą trasą z południa, w Kamieńsku skręcamy na drogę wojewódzką 484 w kierunku Bełchatowa i dalej lokalnymi drogami dojeżdżamy do Kleszczowa, gdzie możemy zobaczyć największą w Polsce kopalnię odkrywkową węgla brunatnego. Jeszcze większe wrażenie robi wyrobisko po wykopanym już węglu, o którym mówi się, że jest największą w Europie dziurą w ziemi, a można ją podziwiać ze specjalnego tarasu widokowego.

Kolejnym miejscem, gdzie warto się zatrzymać jest Piotrków Trybunalski, w którym oprócz kilku interesujących kościołów wokół malowniczego rynku, można zobaczyć unikatowy XVI – wieczny późnogotycki zamek królewski zbudowany na polecenie króla Zygmunta Starego.

Kiedy miniemy Łódź następne atrakcje przy DK 91 czekają na nas w Łęczycy! XIV wieczny zamek, który powstał za panowania króla Kazimierza Wielkiego stoi tuż przy drodze, więc nie sposób go przeoczyć. W sezonie gości wita sam diabeł Boruta związany z ziemią łęczycką. Warty zobaczenia jest usytuowany zaledwie kilka kroków od zamku barokowy kościół Bernardynów ze wspaniałą polichromią Walentego Żebrowskiego. Kościół sąsiaduje z więzieniem w dawnych budynkach klasztornych. Do niedawna był to funkcjonujący zakład penitencjarny. Teraz nie ma tu skazanych ale wnętrza aresztu pozostały w niezmienionym stanie, co robi niesamowite wrażenie. Na zwiedzanie trzeba się jednak wcześniej umówić.

Będąc w Łęczycy nie można ominąć tak wyjątkowego skarbu architektury sakralnej, jak archikolegiata w Tumie. To zaledwie trzy kilometry drogi trasą wojewódzką na 703 w kierunku Łowicza. Tumska kolegiata, to największy i jeden z najpiękniejszych w Polsce kościołów w stylu Romańskim.

### **DK 92 (ex-DK2)**

Droga nr 92 (stara dwójka) to trasa biegnąca równolegle do autostrady A-2 (po jej północnej stronie) i łącząca Warszawę z Poznaniem. Jeśli przemierzamy tę trasę ze stolicy w kierunku Wielkopolski pierwszy postój warto zrobić w Łowiczu, gdzie w rynku możemy zwiedzić wspaniałą bazylikę archikatedralną i stojący opodal kościół Pijarów.

Wyjątkowej wartości zabytek drogowy napotkamy około 4 kilometrów za Łowiczem po prawej stronie drogi (jest tam wygodny parking, gdzie można chwilę odpocząć). Chodzi o

most drogowy profesora Stefana Bryły – wybitnego inżyniera, nauczyciela akademickiego i męża stanu II Rzeczypospolitej. To pierwszy na świecie spawany most wybudowany pod koniec lat 20-ych minionego wieku. Obiekt aktualnie jest nieużywany ale po gruntownej renowacji można go zwiedzać. Atrakcyjność miejsca, jest tym większa, że po drugiej stronie drogi jest malowniczy skansen wsi łowickiej.

Kolejnym miejscem, którego nie można pominąć jest zamek w Oporowie. Dojedziemy tam skręcając z DK 92 w drogę wojewódzką nr 583 w kierunku Żychlina i dalej drogami lokalnymi (wg drogowskazów). Unikatowość tego niewielkiego, acz urokliwego XV wiecznego zamku polega na tym, że nigdy nie został zniszczony! W naszej historii, to prawdziwy ewenement. Są w nim oryginalne modrzewiowe, stropy, a wystrój to pysznie urządzone muzeum wnętrz dworskich. A wszystko to zaledwie kilka kilometrów od głównej trasy.

Tuż przy granicy województwa przejedziemy obok Krośniewic (niegdyś trasa prowadziła przez centrum miasteczka, teraz jest wygodna obwodnica). Warto jednak do niego skręcić, ponieważ jest tu interesujące i posiadające bogate zbiory muzeum Jerzego Dunin – Borkowskiego. Zobaczymy tu pamiątki po tak sławnych Polakach, jak Mickiewicz, Kościuszko, czy generał Sikorski.

### **DK 8/S-8**

Droga krajowa nr 8 (wraz z odcinkiem drogi ekspresowej S-8 między Piotrkowem Trybunalskim, a granicą z województwem mazowieckim) to najdłuższy szlak tego typu wiodący przez województwo, liczący na jego terenie ponad 203 kilometry. Z pewnością właśnie tędy wielu mieszkańców Dolnego Śląska będzie jechało na Mazury. Warto jednak w kilku miejscach przystanąć. Nieco ponad 30 km od granicy z Wielkopolską dotrzemy do Wielunia. To niewielkie ale pełne uroku miasteczko ze wspaniale zachowanymi fragmentami średniowiecznych murów miejskich zaświadkuje tragiczną historię. 1 września 1939 roku, zanim oddano pierwsze strzały na Westerplatte, na uśpione miasteczko spadły bomby zrzucone przez niemieckie samoloty, mimo, że nie było tu żadnych celów wojskowych. 1200 mieszkańców zginęło w czasie nalotu. W rynku ustawiony jest postument upamiętniający tę zbrodnię. Wizyta w Wieluniu, to prawdziwa lekcja historii i okazja do chwili refleksji. Za Piotrkowem Trybunalskim (opis atrakcji turystycznych przy DK 1), warto zjechać na chwilę do Wolborza, gdzie można obejrzeć barokową kolegiatę Św. Mikołaja i okazały pałac biskupów. Ponadto w pobliskich Bogusławicach jest stadnina koni, która przed wojną zaopatrywała w wierzchowce Wojsko Polskie.

Następnym miejscem, gdzie trzeba się zatrzymać ponad wszelką wątpliwość, jest – leżący przy trasie - Tomaszów Mazowiecki. Oprócz pięknego barokowego kościoła św. Antoniego usytuowanego w centrum miasta warto zobaczyć też świątynię ewangelicko-augsburską i pałac Ostrowskich. To nie wszystkie atrakcje turystyczne Tomaszowa. Ciekawą ofertę ma też Skansen Rzeki Pilicy, gdzie można obejrzeć między innymi przeniesioną z pobliskiego Czarnocina drewnianą poczekalnię kolejową, w której siadywał Władysław Stanisław Reymont, kiedy pracował na kolei Warszawsko – Wiedeńskiej. Wyjątkową atrakcją są też tzw. niebieskie źródła, czyli tzw. wywierzyska kresowe, jedne z najciekawszych w Europie – rezerwat przyrody nieożywionej w dolinie Pilicy.

## **DK 12**

Droga krajowa nr 12 biegnie z Kalisza w kierunku Radomia i łączy zachodnią i wschodnią granicę województwa. To bardzo ruchliwa trasa, więc warto zrobić przerwę podróżując nią w wakacje, jest w jej sąsiedztwie co oglądać. Pierwszy postój jadąc z Wielkopolski w stronę Mazowsza warto zrobić już w Sieradzu. W sąsiedztwie malowniczego rynku znajdziemy wiele interesujących obiektów. Najcenniejszym są bez wątpienia: sieradzka gotycka kolegiata z II połowy XIV wieku i klasztor Dominikanów.

Każdy miłośnik kolei musi zrobić też obowiązkową przerwę w podróży w leżącej po sąsiedzku Zduńskiej Woli. Jest tu bardzo bogaty zbiór zabytków kolejowych. Zapomniane już parowozy, wagony, lokomotywy spalinowe wycofane z eksploatacji i wiele sprzętu specjalistycznego używanego niegdyś na kolei. Ponad wszelką wątpliwość warto także zwiedzić dom narodzin świętego Maksymiliana Marii Kolbego. Bo w tym mieście na świat przyszedł ten Wielki Męczennik. Podążając na wschód dojeżdżamy do Łasku, gdzie można zwiedzić piękną, odrestaurowaną kolegiatę z XVI wieku. Ponadto warto zobaczyć także drewniany kościół Św. Ducha z połowy XVII wieku. Miłośnicy lotnictwa mają szansę zaobserwować uganiane się po niebie najnowocześniejsze polskie samoloty F-16, jako, że pod miastem stacjonuje 32 Baza Lotnictwa Taktycznego wyposażona w te właśnie maszyny. Następnym, godnym zatrzymania miejscem jest Piotrków Trybunalski (opisywany przy DK1/91), kolejnym położonym zaledwie 11 za Piotrkowem jest Sulejów i perła architektury romańskiej, czyli XII wieczne opactwo pocysterskie, jedno z najlepiej zachowanych w Polsce. Również miłośnicy wypoczynku nad wodą znajdą tu coś dla siebie. Z miasta w kierunku północno-wschodnim rozciąga się sztuczny Zalew Sulejowski o powierzchni ok. 27 kilometrów kwadratowych. Akwen daje możliwości uprawiania takich sportów jak żeglarstwo, kajakarstwo, czy windsurfing. Jest też rajem dla wędkarzy. Występują tu takie ryby, jak: płoć, leszcz, amur, krąb, okoń, sandacz i szczupak.

Niecałe 30 kilometrów dalej dojedziemy do Opoczna, miasta słynącego z produkcji płytek ceramicznych ale oprócz tego warto zajrzeć tu do muzeum znajdującego się w zamku wybudowanym przez Kazimierza Wielkiego.

Następna atrakcja turystyczna w sąsiedztwie krajowej „dwunastki” to ruiny zamku w Drzewicy. Jadąc z Opoczna w kierunku Radomia, w Gielniowie skręcamy w lewo na drogę wojewódzką 728. Po ujechaniu około 5 kilometrów docieramy do bajecznych ruin gotycko – renesansowego zamku położonych nad brzegiem Drzewiczki.

## **DK 14**

Droga krajowa nr 14 to niezbyt długi szlak komunikacyjny rozpoczynający i kończący swój bieg w województwie łódzkim. Łączy Łowicz i Walichnowy w południowo zachodniej części regionu. Jadąc z Łowicza, warto zajechać do Pabianic. Muzeum miejskie ma swoją siedzibę w pięknym renesansowym zamku obronnym z XVI wieku. Ponadto warte zobaczenia są; gotycki kościół św. Mateusza i unikatowy drewniany dom tkaczy.

## **DK 42**

Droga krajowa nr 42 biegnie z Kluczborka na Opolszczyźnie do Rudnika w woj. świętokrzyskim. Jej długość na terenie łódzkiego to około 98 kilometrów. Jadąc „czterdziestkądwójką” z Opolszczyzny pierwszym miejscem, gdzie warto przystanąć jest

Działoszyn. Można tu zobaczyć późnorenesansowy pałac Męcińskich i ciekawy XVIII wieczny kościół parafialny. Następny postój to Radomsko – powiatowe miasto na południu województwa. Godne polecenia są tu; XIX wieczny ratusz w stylu romantycznym, neorokokowy kościół św. Lamberta i drewniany kościół św. Magdaleny.

Zmierzając dalej w kierunku granicy z województwem świętokrzyskim warto przystanąć w Przedborzu, gdzie należy obejrzeć XIII wieczny kościół św. Aleksego. Jeśli jeszcze skręcimy kilka kilometrów z trasy w kierunku północnym, w Bakowej Górze możemy zobaczyć malownicze ruiny XIV wiecznego zamku.

### **DK 43**

Droga krajowa nr 43 stanowi wyjazd z Wielunia w kierunku Częstochowy. Jej długość na terenie województwa łódzkiego to zaledwie 16 kilometrów. W jej sąsiedztwie nie ma żadnych interesujących obiektów historycznych.

### **DK 45**

Droga krajowa nr 45 zaczyna się w Niewielkim Złoczewie i biegnie przez Wieluń do Opolą. Jej długość w Łódzkiem wynosi około 33 kilometrów. Zanim wyruszymy tą drogą na południe warto rozejrzeć się po Złoczewie i okolicach, który, jak na swoją wielkość imponuje liczbą ciekawych obiektów do obejrzenia. Jednym z nich jest ponad wszelką wątpliwość klasztor sióstr Mniszek Kamedulek z początku XVII wieku, kolejny to późnorenesansowy kościół św. Andrzeja o wyjątkowym wnętrzu. Całości dopełnia pałac Ruszkowskich położony w malowniczym parku.

### **DK 48**

To niedługa trasa łącząca Tomaszów Mazowiecki z Białobrzegami. Jej długość w województwie łódzkim, to zaledwie 34 kilometry ale ta kręta i malownicza trasa usiana jest gęsto wspaniałymi zabytkami. Ruszając z Tomaszowa Mazowieckiego po kilku kilometrów dojeżdżamy do uzdrowskiej Spały, która jest Ośrodkiem Przygotowań Olimpijskich. Tam należy skręcić w lewo i po około 3 kilometrach dojedziemy do Konewki, gdzie znajduje się jeden z najciekawszych zabytków architektury militarnej w Polsce. To betonowy schron dla pociągów sztabowych wybudowany przez Niemców w czasie II wojny światowej. (Drugi jest kilka kilometrów od Spały na południe, a trzeci w Stąpinie na Podkarpaciu). Wrażenie podczas zwiedzania jest ogromne. Kilkanaście kilometrów dalej jadąc wzdłuż malowniczego przełomu Pilicy dotrzemy do maleńkiego Inowłódza. Tu mamy możliwość zobaczyć dwa wyjątkowe zabytki. Najcenniejszym jest ponad wszelką wątpliwość romański kościół św. Idziego wybudowany prawdopodobnie przez króla Władysława Hermana jako votum dziękczynne za narodziny syna w XI wieku. Świątynię usytuowaną na pobliskim wzgórzu pięknie widać na wzgórzu. Po drugiej stronie drogi można natomiast zobaczyć zrekonstruowane ruiny zamku Kazimierza Wielkiego. Kolejnym etapem jest Poświętne. Przy drodze stoi piękny barokowy kościół, jednak jego historia sięga XIII wieku. Ciekawą atrakcją wakacyjną związaną z tym miejscem są spływy kajakowe malowniczą Pilicą. Mogą one trwać od jednego do trzech dni i kosztują przeciętnie kilkadziesiąt złotych. Długość spływu z Tomaszowa Mazowieckiego do Nowego Miasta to ok. 50 km.

Warto nadmienić, że jadąc droga nr 48 mijamy Szaniec „Hubala” – miejsce ostatniej walki i śmierci legendarnego majora Henryka Dobrzańskiego – pierwszego partyzanta II RP. Tu także warto zrobić kilka minut przerwy.

### **DK 70**

Droga krajowa nr 70 to krótka, licząca niecałe 49 km trasa, na terenie województwa łódzkiego łącząca Łowicz (DK 92) z Hutą Zawadzką (S-8) ale obfitująca w liczne i cenne atrakcje. Wyruszając z Łowicza ok. 8 kilometrów od miasta musimy skręcić w lewo w stary ślad „siedemdziesiątki”. Po około 3 kilometrach jazdy dotrzemy do Nieborowa, gdzie jest jeden z najpiękniejszych i najcenniejszych zabytków regionu – pałac Radziwiłłów z rozległym, malowniczym parkiem z początku XVIII wieku. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że przetrwał w stanie nienaruszonym nie tylko wojnę ale także czasy stalinowskie. Możemy więc podziwiać wspaniałe wnętrza i zbiory. Tu kręcono wiele filmów np. serial „Lalka”. Uzupełnieniem wizyty w pałacu, jest zwiedzanie romantycznego parku w Arkadii (między Łowiczem i Nieborowem) z licznymi sztucznymi, sentymentalnymi ruinami. Powstał on pod koniec XVIII wieku, wedle mody, jaka panowała wówczas w Europie.

Jadąc dalej w kierunku drogi ekspresowej S-8 bezwzględny postój należy zrobić w Skierniewicach. Zdecydowanie godnym polecenia jest pięknie odnowiony dworzec dawnej Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, wciąż pełniący funkcję głównej stacji tego miasta. Dodatkową atrakcją jest wykonana w brązie postać Stanisława Wokulskiego witająca podróżnych na peronie.

### **DK 71**

Droga krajowa nr 71 ma również charakter lokalny. Prowadzi ze Strykowa przez Zgierz, Aleksandrów Łódzki i Pabianice do Rzgowa, gdzie łączy się z DK 1. Liczy sobie nieco ponad 52 km. Jadące w kierunku południowym, pierwszy postój warto zrobić w Zgierz, gdzie (sąsiedztwie DK91) można zobaczyć działającą do dziś liczącą prawie 90 lat łaźnię miejską, warto także obejrzeć panujący nad miastem neogotycki kościół Katarzyny Aleksandryjskiej.

Kolejnym godnym polecenia miejscem postoju są Pabianice, gdzie zwiedzimy (wspomniany już wcześniej) renesansowy zamek obronny z XVI wieku, natomiast w Rzgowie, gdzie trasa się kończy warto obejrzeć późnorenesansowy kościół św. Stanisława z pierwszej połowy XVII wieku z ciekawym barokowym wyposażeniem.

### **DK 72**

Trasa łączy Konin w województwie wielkopolskim z Rawą Mazowiecką w Łódzkiem. Jej długość na terenie województwa łódzkiego, to ok. 117 kilometrów. Jadąc od strony Wielkopolski pierwszym przystankiem jest obowiązkowo Uniejów. To jedna z najatrakcyjniejszych miejscowości regionu. Tuż przy trasie usytuowany jest nad brzegiem

Warty monumentalny (pierwotnie gotycki) zamek z XIV wieku, gdzie można także przenocować i zjeść obiad. W Uniejowie istnieje także możliwość doskonale się zrelaksować, a nawet podreperować nadszarpnięte zdrowie korzystając z dobrodziejstw gorących źródeł. Miasto jest pierwszym w Polsce uzdrowiskiem termalnym i pierwszym uzdrowiskiem województwa łódzkiego.

20 kilometrów dalej, kolejnym miejscem postojowym powinny być niewielkie Poddębice. Obejrzymy w nich niezbyt okazałych rozmiarów ale jeden z najpiękniejszych pałaców renesansowych w centralnej Polsce.

Kiedy minimy Łódź i Brzeziny, kolejnym obowiązkowym miejscem postoju jest Rogów. Znajduje się tu wspaniałe, zaliczane do największych w Polsce, arboretum. Ma ono charakter parku leśnego i szczególnie pięknie wygląda wiosną. To nie wszystkie atrakcje, jakie podróżnym może zaproponować Rogów. Kolejnym jest skansen kolei wąskotorowej. Można tu nie tylko obejrzeć urokliwe małe ciuchcie i wagoniki ale w sezonie letnim dla turystów organizowane są przejazdy. Rogowska wąskotorówka to najdłuższa czynna tego typu kolej w Polsce

DK 72 kończy swój przebieg w Rawie Mazowieckiej i tam powinien zatrzymać się każdy miłośnik starych zamków. Są tam dość okazałe pozostałości po warowni wzniesionej przez Kazimierza Wielkiego.

#### **DK 74**

Droga krajowa 74 zaczyna się w Sulejowie i biegnie przez Kielce do Zosina na granicy z Ukrainą. Jej długość w województwie łódzkim to zaledwie 31 kilometrów. Mimo to są tu dwa miejsca, bezwzględnie warte zobaczenia. Najpierw należy zatrzymać się w Paradyżu, około 20 kilometrów od Sulejowa. Jest tam (tuż przy trasie) XVIII wieczny klasztor Bernardynów z wyjątkowej urody barokowym wystrojem. Kolejne miejsce postoju, to Żarnów, gdzie tuż przy drodze usytuowany jest bardzo ciekawy kościół św. Mikołaja, którego początki sięgają końca XII wieku.

#### **DK 83**

Trasa łącząca Sieradz w województwie łódzkim z Turkiem w województwie wielkopolskim. Jej długość na terenie łódzkiego to zaledwie 29 kilometrów ale i w tym przypadku nie brakuje atrakcji turystycznych w sąsiedztwie drogi. Wyruszając z Sieradza na północ z pewnością należy zatrzymać się w Warcie. Znajdziemy tu interesujący gotycki kościół św. Mikołaja i wyjątkowej urody barokowy kościół Ojców Bernardynów, zaliczany do najpiękniejszych i najbardziej bogato wyposażonych w Polsce.

Tuż za Wartą jadąc w kierunku północnym napotkamy coś dla miłośników odpoczynku nad wodą, czyli sztuczny zalew Jeziorsko. Oprócz możliwości uprawiania licznych sportów wodnych, to także raj dla ornitologów, ponieważ jest tu rezerwat ptactwa wodnego i można obserwować liczne, w tym unikatowe gatunki ptaków.

## **AUTOSTRADA A-1**

Jadąc Nowym odcinkiem autostrady A-1 ze Strykowa w kierunku Gdańska, także można po drodze znaleźć coś interesującego do zobaczenia. Zdecydowanie najciekawszym miejscem w sąsiedztwie tej trasy jest pałac pani Marii Walewskiej w Walewicach. Na węźle „Piątek” zjeżdżamy z autostrady i drogą wojewódzką 703 ruszamy w kierunku Łowicza. Następnie wg. wskazań drogowskich skręcamy w lewo na drogę lokalną. Piękny klasycystyczny pałac (XVIII w.) znajduje się w odległości ok. 10 km od autostrady i jest otoczony malowniczym rozległym parkiem. Warto pamiętać, że w tym właśnie miejscu przyszedł na świat syn Napoleona i pani Walewskiej.

Miłośnicy hippiki, mogą zażyć tam przejażdżki konnej, jako, że przy pałacu (w którym jest także hotel) funkcjonuje stadnina koni.

## **AUTOSTRADA A-2**

Ta nowoczesna droga łączy wschodnią i zachodnią granicą województwa łódzkiego (można nią dojechać z Warszawy do granicy niemieckiej). Jej długość w na terenie łódzkiego wynosi ok. 108 kilometrów. W sąsiedztwie autostrady na turystów czeka kilka interesujących miejsc, o których warto pamiętać wybierając się w drogę. Jadąc od Warszawy na węźle „Skierniewice” możemy zjechać na DK 70, którą dojedziemy do opisywanych wcześniej; dworca kolei Warszawsko – Wiedeńskiej w Skierniewicach, lub do pałacu Radziwiłłów w Nieborowie.

Ciekawa propozycja czeka na podróżnych, którzy zjadą z autostrady na kolejnym węźle – „Łowicz” na drogę wojewódzką 704. Około 10 kilometrów stąd są Lipce Reymontowskie, gdzie nasz wielki prozaik, noblista Władysław Stanisław Reymont umiejscowił akcję najśłynniejszej swojej powieści „Chłopi”.

Podążając na zachód warto znów zjechać z autostrady na węźle „Wartkowice” na drogę wojewódzką 703, lub na kolejny węzeł „Dąbie” na drogę wojewódzką 473. W połowie drogi między węzłami trafimy na wieś Świnice Warckie – miejsce kultu św. Faustyny Kowalskiej, która urodziła się w pobliskim Głogowcu. Można tam zwiedzać zachowany dom świętej, a kościół parafialny w Świnicach Warckich stał się obiektem jej kultu i obecnie jest to sanktuarium.